

Från: "Adriaan Muller" <euronatur.adde@gmail.com>
Skickat: Wed, 16 Apr 2025 11:50:54 +0100
Till: "Länsstyrelsen Kalmar län" <kalmar@lansstyrelsen.se>
Cc: "Adriaan Muller" <euronatur.adde@gmail.com>
Ämne: Överklagan av dispensbeslut 20250332 med dnr 9827-2024
Categories: Åsa

Länsstyrelsen i Kalmar län

Inskickat 2025-04-16 via Epost till kalmar@lansstyrelsen.se

Överklagande av beslut om dispens för vägbeläggning med bitumenbaserad indränkt makadam (IMT) inom naturreservatet

Horns kungsgård

Klaganden är sommarboende vid berörd väg på fastigheten Horn 1:119.

Härmed överklagas Länsstyrelsen Kalmar läns beslut den 2025-03-31 (dnr 9827-2024) att bevilja dispens från föreskrifterna för naturreservatet att belägga vägen genom naturreservatet med indränkt makadam med bindemedel bitumen.

Överklagandet lämnas till Länsstyrelsen för vidarebefordran till Mark- och Miljödomstolen.

Klaganden har haft en skriftväxling med länsstyrelsen angående risken för urlakning av Polycykliska Aromatiska Kolväten (PAH) från bitumenbaserad IMT och vad det skulle kunna innebära för en stor population av fridlyste vattensalamandrar inom naturreservatet.

Klaganden menar att de kritiska synpunkterna inte har beaktats i beslutet om dispens och att beslutet strider mot naturreservatets syfte vilket är främst att bevara områdets rika växt- och djurliv.

Yrkande

Klaganden yrkar att länsstyrelsens beslut dnr 9827-2024 upphävs och att vägföreningen åläggs som absolut krav att antingen belägga vägen med ett material som innehåller biologiska bindemedel (ej bitumen) eller att behålla grusvägen som den är och sköta den med professionalitet.

Grunder

Det förra beslutet om dispens (2019-06-05, dnr 521-9955-2018) innehöll följande skrivning.

”Stenkolstjära eller bitumen bör undvikas som bindemedel till den indränkta makadamen.

Från vägbeläggningar med dessa bindemedel sker en urlakning av polycykliska aromatiska kolväten som har en negativ inverkan på vattenkvaliteten”.

Medvetenheten om PAHs skadliga inverkan på miljön i stort och i synnerhet dess inverkan på levande organismers hälsotillstånd har snarare ökat under senare år. Länsstyrelsen har inte tagit höjd för detta.

Tvärtom så har den tidigare rekommendationen i beslutet 2019-06-05 - ”Bioasfalt är att rekommendera på grund av de höga skyddsvärdena inom området”- tagits bort.

Den offerten som ligger till grund för beläggningsarbetet avser endast en standard produkt av IMT där bitumen ingår som bindemedel.

Med dispensbeslutet frånhänder sig länsstyrelsen möjligheten att styra verksamhetsutövaren mot att undvika negativ påverkan på den större vattensalamanderns population. Verksamhetsutövaren kan/vill inte se några urlakningsproblem av PAH från vägbanan och länsstyrelsen ställer inga krav.

I Svevias produktblad för deras produkt IMT framgår att ”Produkten innehåller ekotoxikologiska ämnen som kan ha skadliga verkningar på vattenlevande organismer. Produkten innehåller ämnen som kan ge oönskade långtidsverkningar i vattenmiljön pga nedbrytningssvårigheter”.

I en rapport från University of South Florida (January 2009, Bommarito, Halbrook, Sparling) framgår att PAH kan urlakas från vägbeläggning och upplagras i vattensalamandrar.

Jag vill även hänvisa till en rapport som studerar förekomst av PAH i kustnära vattenområden i Östersjön. (SGU 2023 - Organiska föroreningar kust- och utsjösediment i Egentliga Östersjön)

PAH är en grupp av ämnen som vi absolut inte vill ha i vattenmiljön och nivåerna måste noggrant övervakas.

Således föreligger en uppenbar risk att urlakningsvatten från vägen över en sträcka av 8 kilometer genom naturreservatet och i direkt anslutning till Kalmarsund kan komma att förhöja halten av PAH i kustvatten. Av dispensbeslutet kan inte utläsas att länsstyrelsen har gjort någon kvalificerad vetenskaplig bedömning i denna del av frågan.

Även i Blekinge skärgård har uppmätta förhöjda halter av PAH i såväl sediment som i blåmusslor bara ett år efter oljeutsläppet från färjan Marco Polo. I rapporten från IVL 2024 - Granberg och Gustavsson 2024 -Miljöundersökning efter oljep spill från Marco Polo: analyser av oljerelaterade miljögiftshalter i blåmusslor, sediment, vatten och oljeprovver skrivs:”Trots intensiv sanering finner vi att PAH-halterna i musslor kraftigt överskrider de ekotoxikologiska gränsvärdena och halterna av PAH är förhöjda i havs- och bäckvatten på alla provtagna platser”.

De vattendammar inom naturreservatet där de fridlysta salamandrar lever och förökar sig ligger i direkt anslutning till vägen. Endast cirka fem (5) meter skiljer från vägbanan och efter en ordentlig regnskur kan man tydligt se att urlakningsvatten från vägkroppen direkt rinner ner i salamandrarans livsmiljö. Den livsmiljö som just är naturreservatets syfte att skydda och bevara.

Vägkroppen utgörs av ett poröst material och ligger på berggrunden som innehåller sprickor.

Bakkanten av vattendammarna utgörs av lodräta bergväggar på vilka man tydligt kan se att urlakningsvatten från vägkroppen rinner ner i dammarna.

Klaganden har kommunicerat detta med länsstyrelsen och även bifogad fotografier men någon kommentar om detta har klaganden inte fått.

Av beslutet om dispens framgår inte att länsstyrelsen har gjort en kvalificerad och vetenskaplig bedömning med avseende på riskerna för urlakning av PAH ur beläggningen med IMT med bitumen som bindemedel.

Visserligen kommenterar länsstyrelsen att återvunnen asfaltbeläggning inte får användas då det kan innehålla oönskade bitumenblandningar som skulle kunna vara orsak till urlakning av PAH vilket inte är önskvärt inom detta känsliga område.

Dock är IMT med bindemedel bitumen i princip en oljeprodukt baserad på råolja. Beläggning med IMT har, i motsats till vanlig asfalt, en begränsad livslängd. Beläggningen behöver göras om ungefär vart tionde år och det binder vägföreningen i ett "evigt" oljeberoende.

IMT är en beläggningsprodukt som är mycket mjukare än vanlig asfalt. Vid höga temperaturer på sommaren - det blir bara varmare och varmare och året 2024 var det varmaste hittills - och med tanke på den mycket täta trafiken av turisternas breda husbilar och husvagnar är risken uppenbar att vägkanterna körs sönder vilket helt säkert inte minskar risken för urlakning av PAH i naturmiljön.

På så sätt skulle PAH även kunna komma in i näringskedjan då hela vägområdet genom naturreservatet utgör betesmark för ett tjugotal kor som så småningom förvandlas till människoföda.

Sammanfattningsvis

Klaganden menar att länsstyrelsen inte har tagit riskerna för urlakning av PAH från vägbanan och vilka negativa konsekvenser detta kan få för populationen av fridlysta salamandrar inom naturreservatet på tillräckligt stort allvar. I beslutet redovisas inte vilken utomstående sakkunnig expertis som har anlåtats då länsstyrelsen själv troligen saknar sådan spetskompetens. Tidigare skriftlig kommunikation har aldrig bemötts i sak. Olika rapporter visar att det är fullt möjligt att PAH kan urlakas från produkter baserade på fossil råolja och att riskerna inte minskar i beaktande av den globala klimatförändringen med vad det innebär av högre temperaturer och extremare nederbörd. Klaganden har utgått ifrån att dispensbeslutet medger att beläggning utförs med standard IMT med bindemedel bitumen. Klaganden har även haft en skriftväxling med Naturvårdsverket och verkets tolkning av dispensen är att bitumen som bindemedel ej är tillåtet. (Maria Jansson, handläggare, 15 april 2025). Hur skall dispensbeslutet tolkas vad gäller bitumen?

Därför anser klaganden att överklagandet bifalles och att beslutet om dispens undanröjs.

Att belägga vägen med IMT är en oåterkallelig åtgärd varför det är av stor vikt att alla kända risker för skador på naturmiljön (tex PAH) noga skärskådas.

Tingsryd den 16 april 2025

Adriaan Muller
Civiljägmästare
Odengatan 13 36230 Tingsryd
euronatur.adde@gmail.com
0709468111